

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžso/222/2015
Identifikačné číslo spisu:	8014200864
Dátum vydania rozhodnutia:	25.10.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:8014200864.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančenika v právnej veci žalobkyne J. P. L., bytom M. G. S. X/XXX, XX-XXX T., G. republika, právne zastúpenej: V4 Legal, s.r.o., Advokátskou kanceláriou so sídlom Tvrdého č. 4, Žilina, proti žalovanej Sociálnej poisťovni, ústredie v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, za účasti spoločnosti WEBUNG, s.r.o. so sídlom Palárikova č. 76, Čadca, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 27. januára 2014 číslo: 14820-2/2014-BA, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 16Scud/18/2014-63 z 5. augusta 2015, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 16Scud/18/2014-63 z 5. augusta 2015 p o t v r d z u j e.

Najvyšší súd Slovenskej republiky m e n í rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 16Scud/18/2014-63 z 5. augusta 2015 tak, že žalovaná je povinná nahradiť žalobkyni trovy prvostupňového konania vo výške 83,62 eur, ktoré je povinná zaplatiť v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku na účet advokátskej kancelárie V4Legal, s.r.o. so sídlom v Žiline, vedený v ČSOB, a.s. číslo účtu: 4006922362/7500, variabilný symbol: 13735.

Žalovaná je povinná nahradiť žalobkyni trovy odvolacieho konania pozostávajúce z náhrady trov právneho zastúpenia vo výške 43,63 eur, ktoré je povinná zaplatiť v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku na účet advokátskej kancelárie V4Legal, s.r.o. so sídlom v Žiline, vedený v ČSOB, a.s. číslo účtu: 4006922362/7500, variabilný symbol: 13735.

Odôvodnenie

Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 16Scud/18/2014-63 z 5. augusta 2015 zrušil rozhodnutie žalovanej č. 14820-2/2014-BA z 27. januára 2014 podľa § 250j ods. 2 písm. c), d) O.s.p. a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Zároveň zaviazal žalovanú na náhradu trov konania žalobkyne vo výške 340,89 eur. Napadnutým rozhodnutím žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila rozhodnutie

Sociálnej poisťovne, pobočka Čadca č. 45180-1/2013-CA z 18. septembra 2013 o nevzniku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti žalobkyne ako zamestnanca spoločnosti WEBUNG, s.r.o. od 1. júla 2012 podľa slovenskej legislatívy.

Krajský súd prvostupňový rozsudok odôvodnil tým, že v súvislosti s pravidlom uplatniteľnej legislatívy len jedného členského štátu, Nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „základné nariadenie“) v článku 13 stanovuje, ktorým právnym predpisom podlieha osoba vykonávajúca činnosti v dvoch alebo viacerých členských štátoch. Ak príslušná inštitúcia v mieste bydliska dotknutej fyzickej osoby, ktorá žiada o určenie uplatniteľnej legislatívy, nadobudne pochybnosti ohľadom určenia uplatniteľnej legislatívy, môže tieto pochybnosti riešiť len spôsobom určeným v článku 6, 15 a 16 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa vykonáva nariadenie č. 883/2004 (ďalej len „vykonávacie nariadenie“), ktoré prikazujú obrátiť sa na inštitúciu iného členského štátu (v danom prípade miesta výkonu práce). Príslušné inštitúcie bezodkladne poskytujú alebo si medzi sebou vymieňajú všetky údaje nevyhnutné pre stanovenie a určenie práv a povinností osôb, na ktoré sa uplatňuje základné nariadenie. Odovzdávanie údajov sa spravidla uskutočňuje prostredníctvom inštitúcií príslušných na určenie uplatniteľnej legislatívy v členskom štáte. Záver o tom, že žalobkyni nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie, povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi spoločnosti WEBUNG, s.r.o. od 01.07.2012 podľa slovenskej legislatívy vyvodila Sociálna poisťovňa z kontroly vykonanej u zamestnávateľa žalobcu, spoločnosti WEBUNG, s.r.o. Čadca. Vychádzala z toho, že v čase ohláseného začiatku kontroly (26.02.2013) v sídle spoločnosti nebola zistená prítomnosť žiadneho zamestnanca, nebol prítomný žiaden z konateľov spoločnosti a nebola zaznamenaná prítomnosť vlastníkov spoločnosti. Kontrolní zamestnanci vypočuli W. C. C. E., konateľa spoločnosti ACARTUS Slovakia, s.r.o., ktorá pre zamestnávateľa vykonáva účtovnícke práce. Dňa 04.03.2013 sa na adrese registrovaného sídla zamestnávateľa nachádzali konateľ zamestnávateľa a piati zamestnanci. V registrovanom sídle zamestnávateľa, kde sa nachádzajú doklady zamestnávateľa, nie je zriadená samostatná kancelária. Pracovné zmluvy so zamestnancami sú uzatvorené na 10 hodín mesačne. Podľa vyjadrenia konateľa zamestnávateľa všetci zamestnanci roznášajú letáky na požiadanie firiem po rôznych mestách na území Slovenskej republiky, práca je zadávaná telefonicky, emailom alebo poštou a zamestnanci sa na miesto stretnutia dopravujú individuálne. Kontrolou vykonanou 05.11.2013 neboli zistené žiadne nové skutočnosti. Z týchto zistení správny orgán vyvodil, že sídlo spoločnosti zamestnávateľa uvedené vo výpise z obchodného registra nespĺňa základné kritéria registrovaného sídla spoločnosti a že nebolo preukázané, že žalobca reálne vykonával činnosť ako zamestnanec na území Slovenskej republiky, preto nemôže podliehať slovenským právnym predpisom podľa článku 13 (3) základného nariadenia. Takýto záver prvostupňového správneho orgánu, s ktorým sa stotožnila aj žalovaná, však vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu, pretože z obsahu spisu ani z odôvodnení rozhodnutí nevyplýva, akým spôsobom bolo preukázané, že žalobkyňa reálne činnosť zamestnanca na území Slovenskej republiky nevykonávala. Správne orgány sa dôsledne nevysporiadali ani s otázkou miesta podnikania zamestnávateľa, pretože neodôvodnili, ktoré ustanovenia, akého právneho predpisu zamestnávateľovi zakazujú ukladať pracovné povinnosti ústne, emailom, telefonicky, prípadne riadiť pracovnú činnosť externe. Ak ide o súbeh poistení, v ktorých ide o tzv. cezhraničný prvok, je nevyhnutné určiť uplatniteľnú legislatívu, ktorá sa bude vzťahovať na konkrétnu fyzickú osobu zamestnanca v súlade so základným nariadením a vykonávacím nariadením, ktoré koordinujú sociálne zabezpečenie. Záver o tom, že vo vzťahu k zamestnávateľovi nebolo preukázané registrované sídlo alebo miesto podnikania, je predčasný, lebo ďalšie skutočnosti súvisiace s otázkou, kde bola uzatvorená väčšina zmlúv s klientmi, s miestom kde boli vykonávané hlavné finančné funkcie, vrátane bankovníctva, s miestom náboru zamestnancov a podobne podrobnejšie skúmané neboli. Rovnako nebolo v potrebnom rozsahu vykonané dokazovanie za účelom reálneho výkonu činnosti žalobcu ako zamestnanca. Z uvedených dôvodov krajský súd podľa § 250j ods. 2 písm. c), d) O.s.p. zrušil rozhodnutie žalovanej a vrátil jej vec na ďalšie konanie.

Proti tomuto rozsudku sa v zákonnej lehote odvolala žalovaná, poukazujúc na kontrolu v sídle zamestnávateľa, zameranú na preverenie reálneho výkonu činnosti zamestnancov zamestnávateľa WEBUNG, s.r.o., Palárikova 76, 022 01 Čadca, na území Slovenskej republiky. Vonkajšou kontrolou z

26. februára 2013 až 7. marca 2013 v mieste podnikania zamestnávateľa bolo zistené, že spoločnosť samostatnú kanceláriu nemá, na uvedenej adrese sídlia aj iné spoločnosti, ktoré zamestnávajú poľských občanov na roznášanie letákov, ako napr. REPRUF, s.r.o., GAMEL, s.r.o., UNIPROWEB, s.r.o., LONEVYL s.r.o., INFRA LTD, s.r.o. a iné. Keďže v čase uskutočnenia kontroly sa na adrese sídla spoločnosti nenachádzal žiaden konateľ spoločnosti WEBUNG, s.r.o., konateľ spoločnosti ACARTUS Slovakia, s.r.o. C.. W.. C. E., LL.M sa vyjadril, že v prípade potreby sprístupní konateľovi spoločnosti priestory na vykonanie práce. C.. W.. C. E., LL.M dohodol na 4. marca 2013 osobné stretnutie medzi konateľom zamestnávateľa a zamestnancami Sociálnej poisťovne. Spoločnosť ACARTUS Slovakia, s.r.o. vykonáva zamestnávateľovi žalobkyne administratívu a vedie účtovné práce. podľa vyjadrenia p. N. I. C.A., konateľa zamestnávateľa žalobkyne, všetci zamestnanci spoločnosti roznášajú letáky na požiadanie poľských firiem po rôznych mestách na území Slovenskej republiky, pričom prácu im zadáva zamestnávateľ telefonicky, e-mailom alebo poštou - o čom predložil doklad „Príkaz na vykonanie práce". Z uvedeného je zrejmé, že činnosť spoločnosti zamestnávateľ neriadi bezprostredne zo sídla spoločnosti tak, ako je to stanovené v podmienkach pre registrované sídlo. Z výsledku kontroly vyplýva, že zamestnanci sa na miesto stretnutia dopravujú individuálne. So zamestnancami sú uzatvárané pracovné zmluvy na 10 hodín mesačne. Počet hodín, ktoré majú zamestnanci za mesiac odrobiť a k tomu prislúchajúca mzda za vykonanú prácu, vzbudzujú odôvodnené pochybnosti o rentabilnosti, keďže zamestnanci dochádzajú z Poľskej republiky na územie Slovenskej republiky individuálne. Doklady preukazujúce reálny výkon práce zamestnanca na určenom mieste v určený deň, napr. vyúčtovanie cestovných nákladov alebo cestovné príkazy, z ktorých by bolo zrejmé, že zamestnanec vykonával prácu na určenom mieste v určený deň, napr. vyúčtovanie cestovných nákladov alebo cestovné príkazy, z ktorých by bolo zrejmé, že zamestnanec vykonával prácu na určenom mieste, predložené neboli. Dochádzať z Poľskej republiky do rôznych miest Slovenskej republiky a odpracovať najviac 10 hodín mesačne, sa javí ako neefektívne a vyvoláva podozrenia z obchádzania právnych predpisov Poľskej republiky. Sociálna poisťovňa, pobočka Čadca, sa opätovne snažila o vykonanie kontroly u zamestnávateľa žalobcu 5. novembra 2013. V čase kontroly nebol prítomný žiaden zamestnanec ani konateľ zamestnávateľa WEBUNG, s.r.o., a preto sa kontrolu zameranú na preverenie reálneho výkonu činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky nepodarilo vykonať. Žalovaná vzhľadom na uvedené určila, že príslušný zamestnávateľ v zmysle kritérií stanovených na určenie registrovaného sídla nevykazuje znaky registrovaného sídla na účely hlavy II. základného nariadenia. Žalovaná poukazuje na čl. 3 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, podľa ktorého od osôb, na ktoré sa uplatňuje základné nariadenie, sa vyžaduje, aby dotknutým inštitúciám postúpili informácie, dokumenty alebo podporné doklady, ktoré sú potrebné na posúdenie ich situácie alebo situácie ich rodín, na určenie alebo zachovanie práv a povinností a na určenie uplatniteľných právnych predpisov a ich povinností, ktoré z nich vyplývajú. Má za to, že dôkazné bremeno leží nielen na nej, ale aj na žalobkyňu a jej zamestnávateľovi, ktorí si túto povinnosť riadne nesplnili. Žalovaná tiež poukazuje na čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia. Uviedla, že informovala poľskú inštitúciu sociálneho zabezpečenia ZUS Váršava listom č. 36968-2/2013-BA z 23. júla 2013, že v prípade zamestnávateľov, medzi ktorými je uvedený aj žalobca v 1. rade sic (žalovaná mala zrejme na mysli pribratého účastníka - zamestnávateľa žalobkyne), ide o spoločnosti, ktorých zamestnanci reálne nevykonávajú činnosť na území Slovenskej republiky. Poľská inštitúcia sociálneho zabezpečenia ZUS Váršava listom č. 992900/502/32/2013 z 10. októbra 2013 tieto skutočnosti akceptovala. Žalovaná tiež namieta výšku trov konania ktorú považuje za privysokú a neadekvátnu danému konaniu.

K odvolaniu žalovanej sa v spoločnom vyjadrení vyjadrila žalobkyňa a pribratý účastník, ktorí považujú rozsudok Krajského súdu v Prešove z 25. augusta 2015 sp. zn. 16Scud/18/2014 po skutkovej aj právnej stránke za správny a majú za to, že odvolanie žalovanej neobsahuje žiadne nové skutočnosti, s ktorými by sa Krajský súd v Prešove už nevysporiadal v odôvodnení prvostupňového rozsudku. Na základe uvedeného žalobca ako aj pribratý účastník navrhujú, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 5. augusta 2015 sp. zn. 16Scud/18/2014 potvrdil. Žalobca zároveň navrhuje, aby súd zaviazal žalovanú k náhrade trov odvolacieho konania.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S. s. p."). V zmysle § 492 ods. 2 S. s. p. odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho

poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p., napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo preskúmal bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej bolo podané nedôvodne a prvostupňový rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16Scud/18/2014 z 5. augusta 2015 je potrebné ako vo výroku vecne správne potvrdiť, aj keď čiastočne z iných dôvodov.

Podľa čl. 11 ods. 1 základného nariadenia osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu. Tieto právne predpisy sa určia v súlade s touto hlavou.

Podľa čl. 13 ods. 3 základného nariadenia osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, podlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom vykonáva činnosť ako zamestnanec, alebo ak vykonáva takúto činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch, právnym predpisom určeným v súlade s odsekom 1.

Podľa čl. 1 základného nariadenia „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.

Podľa čl. 16 ods. 1 vykonávacieho nariadenia osoba, ktorá vykonáva činnosť v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, informuje o tejto skutočnosti inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska.

Podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia určená inštitúcia členského štátu bydliska bezodkladne určí uplatniteľné právne predpisy, ktoré sa na dotknutú osobu uplatňujú, so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a článok 14 vykonávacieho nariadenia. Toto určenie sa považuje za predbežné. Inštitúcia informuje o predbežnom určení uplatniteľných právnych predpisov určené inštitúcie každého členského štátu, v ktorom sa činnosť vykonáva.

Podľa čl. 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia predbežné určenie uplatniteľných právnych predpisov, ako sa stanovuje v odseku 2, sa stáva definitívnym do dvoch mesiacov odo dňa, keď boli inštitúcie určené príslušnými orgánmi dotknutých členských štátov o ňom informované v súlade s odsekom 2, ak už uplatniteľné právne predpisy neboli definitívne určené na základe odseku 4 alebo najmenej jedna dotknutá inštitúcia neinformovala inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska do konca tejto dvojmesačnej lehoty o tom, že nemôže prijať toto určenie alebo že zaujala k tejto veci odlišné stanovisko.

Podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia ak existuje neistota vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov, v dôsledku ktorej je potrebné, aby inštitúcie alebo úrady dvoch alebo viacerých členských štátov na požiadanie jednej alebo viacerých inštitúcií určených príslušnými úradmi dotknutých členských štátov alebo samotných týchto úradov navzájom rokovali, určia sa právne predpisy uplatniteľné na dotknutú osobu vzájomnou dohodou a so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a príslušné ustanovenia článku 14 vykonávacieho nariadenia. Ak inštitúcie alebo príslušné dotknuté úrady nemajú vo veci rovnaké stanoviská, snažia sa dosiahnuť dohodu v súlade s uvedenými podmienkami a uplatní sa článok 6 vykonávacieho nariadenia.

Podľa čl. 16 ods. 5 vykonávacieho nariadenia príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy boli predbežne alebo definitívne určené za uplatniteľné, to bezodkladne oznámi dotknutej osobe.

Podľa čl. 16 ods. 6 vykonávacieho nariadenia ak dotknutá osoba neposkytne informácie podľa odseku 1, uplatnia sa ustanovenia tohto článku na podnet inštitúcie určenej príslušným úradom členského štátu bydliska, len čo je o situácii tejto osoby informovaná, napríklad aj prostredníctvom inej dotknutej inštitúcie.

Podľa bodu 1 rozhodnutia č. A1 z 12. júna 2009 Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho

zabezpečenia o zavedení postupu dialógu a zmierovacieho postupu týkajúceho sa platnosti dokumentov, určenia uplatniteľných právnych predpisov a poskytovania dávok podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 (ďalej len „rozhodnutie č. A1“) toto rozhodnutie stanovuje pravidlá na uplatňovanie postupu dialógu a zmierovacieho postupu, ktoré sa môžu použiť v týchto prípadoch:

- a) prípady, keď existujú pochybnosti o platnosti dokumentu alebo o správnosti podporných dokladov, ktoré uvádzajú situáciu osoby na účely uplatňovania nariadenia (ES) č. 883/2004 alebo nariadenia (ES) č. 987/2009, alebo
- b) prípady, keď existuje rozdiel v stanoviskách medzi členskými štátmi vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov.

Podľa bodu 5 rozhodnutia č. A1 inštitúcia alebo orgán, ktorý vyjadrí pochybnosti o platnosti dokumentu, ktorý vydala inštitúcia alebo orgán druhého členského štátu, alebo ktorý nesúhlasí s (dočasným) určením uplatniteľných právnych predpisov, sa týmto nazýva žiadajúcou inštitúciou. Inštitúcia druhého členského štátu sa týmto nazýva dožiadanou inštitúciou.

Podľa bodu 6 rozhodnutia č. A1 ak dôjde k jednej zo situácií uvedených v bode 1, žiadajúca inštitúcia sa obráti na dožiadanú inštitúciu, aby požiadala o potrebné objasnenie jej rozhodnutia a v prípade potreby zrušila príslušný dokument alebo ho vyhlásila za neplatný, alebo preskúmala alebo zrušila svoje rozhodnutie.

Podľa bodu 7 rozhodnutia A1 žiadajúca inštitúcia zdôvodní svoju žiadosť, pričom uvedie, že sa uplatňuje toto rozhodnutie, a poskytne príslušné podporné doklady, ktoré boli dôvodom žiadosti. Uvedie, kto bude jej kontaktnou osobou počas prvej fázy postupu dialógu.

Podľa bodu 9 rozhodnutia A1 dožiadaná inštitúcia čo najskôr informuje žiadajúcu inštitúciu o výsledku svojho prešetrovania, ale najneskôr do troch mesiacov od doručenia žiadosti.

Podľa bodu 10 rozhodnutia A1 ak sa pôvodné rozhodnutie potvrdí, zruší a/alebo ak sa dokument zruší alebo vyhlási za neplatný, dožiadaná inštitúcia o tom informuje žiadajúcu inštitúciu. O svojom rozhodnutí informuje aj dotknutú osobu a prípadne aj jej zamestnávateľa a oznámi im tiež, akými postupmi môžu toto rozhodnutie napadnúť v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

Podľa § 120 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) sociálne poistenie vykonáva Sociálna poisťovňa.

Podľa § 120 ods. 4 zákona o sociálnom poistení sociálna poisťovňa pri výkone sociálneho poistenia plní funkciu prístupového bodu, príslušnej inštitúcie, inštitúcie miesta bydliska, inštitúcie miesta pobytu, styčného orgánu a je kontaktná inštitúcia na komunikáciu medzi príslušnými inštitúciami a príjemcami dávok a medzi inštitúciami členských štátov Európskej únie, inštitúciami štátov, ktoré sú zmluvnou stranou dohody o Európskom hospodárskom priestore a inštitúciou Švajčiarskej konfederácie.

Podľa § 2 zákona o sociálnom poistení sociálne poistenie podľa tohto zákona je

- a) nemocenské poistenie ako poistenie pre prípad straty alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku dočasnej pracovnej neschopnosti, tehotenstva a materstva,
- b) dôchodkové poistenie, a to
 1. starobné poistenie ako poistenie na zabezpečenie príjmu v starobe a pre prípad úmrtia,
 2. invalidné poistenie ako poistenie pre prípad poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v dôsledku dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu poistenca a pre prípad úmrtia,
- c) úrazové poistenie ako poistenie pre prípad poškodenia zdravia alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu, služobného úrazu (ďalej len „pracovný úraz“) a choroby z povolania,
- d) garančné poistenie ako poistenie pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa na uspokojovanie nárokov zamestnanca, na úhradu odmeny a výdavkov predbežného správcu podľa osobitného predpisu 2a) a na úhradu povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie (ďalej len „príspevky na starobné dôchodkové sporenie“) nezaplatených zamestnávateľom do základného fondu príspevkov na

starobné dôchodkové sporenie,

e) poistenie v nezamestnanosti ako poistenie pre prípad straty príjmu z činnosti zamestnanca v dôsledku nezamestnanosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku nezamestnanosti.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, dospel odvolací súd k záveru, že tento je vo výroku vecne správny, preto je potrebné potvrdiť ho.

Odvolací súd sa stotožňuje so záverom krajského súdu, pokiaľ tento uvádza, že základné nariadenie v článku 13 stanovuje, ktorým právnym predpisom podlieha osoba vykonávajúca činnosti v dvoch alebo viacerých členských štátoch. Ak nastanú pochybnosti ohľadom určenia uplatniteľnej legislatívy, možno ich riešiť len spôsobom určeným vo vykonávacom nariadení. Príslušné inštitúcie bezodkladne poskytujú alebo si medzi sebou vymieňajú všetky údaje nevyhnutné pre stanovenie a určenie práv a povinností osôb, na ktoré sa uplatňuje základné nariadenie.

Ďalšie právne úvahy, týkajúce sa úplnosti zistenia skutočného stavu veci čo do preukázania, či žalobkyňa reálne činnosť zamestnanca na území Slovenskej republiky vykonávala a tiež čo do miesta podnikania zamestnávateľa, považuje odvolací súd pre rozhodnutie veci za nadbytočné.

Otázka, či žalobkyňa spĺňa predpoklady pre aplikáciu čl. 13 ods. 3 základného nariadenia, a teda či je osobou, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, je predmetom hmotnoprávneho posúdenia, na vykonanie ktorého je však príslušná inštitúcia určená vykonávacím nariadením. Inštitúcia príslušná na vykonávanie sociálneho poistenia v inom členskom štáte než určuje nariadenie na takéto posúdenie príslušná nie je. Akýkoľvek iný postup by totiž viedol k popretiu cieľa nariadení, ktorým je o.i. aby osoby, ktoré sa pohybujú v rámci spoločenstva, podliehali systému sociálneho zabezpečenia iba jediného členského štátu, aby sa tak predišlo prekryvaniu uplatniteľných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov a komplikáciám, ktoré by z toho mohli vzniknúť (bod 15 preambuly základného nariadenia). Pokiaľ by o skutočnosti, či konkrétna osoba spĺňa podmienky uplatnenia čl. 13 ods. 3 základného nariadenia rozhodovali inštitúcie sociálneho poistenia, resp. súdy jednotlivých štátov samostatne, mohlo by tak dôjsť k situácii, že rozhodnú rôzne, následkom čoho táto osoba by podliehala systému sociálneho zabezpečenia viacerých štátov alebo nepodliehala systému sociálneho zabezpečenia žiadneho zo štátov. Práve na vylúčenie vzniku takýchto situácií európsky normotvorca prijal základné a vykonávacie nariadenie, pričom vykonávacie nariadenie v čl. 16 v spojení prípadne s rozhodnutím č. A 1 stanovuje postup určovania uplatniteľnej legislatívy.

Z ustanovenia čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia vyplýva, že uplatniteľné právne predpisy určí inštitúcia členského štátu bydliska osoby (pri porovnaní jazykových znení nariadenia: institution of the place of residence, instituce místa bydliště, der Träger des Wohnorts), ktorá má podliehať čl. 13 základného nariadenia. V prejednáwanej veci nebolo sporné, že žalobkyňa má bydlisko v Poľskej republike, a teda na určenie uplatniteľnej legislatívy pre žalobcu je príslušná poľská inštitúcia ZUS.

Žalovaná teda bola povinná vyčkať na určenie uplatniteľnej legislatívy poľskou inštitúciou ZUS.

Správne orgány Slovenskej republiky v oboch stupňoch neboli oprávnené pred právoplatným a vykonateľným rozhodnutím o uplatniteľnej legislatíve akokoľvek rozhodnúť, keďže nebolo zrejmé, či na prejednanie danej veci je príslušná slovenská alebo poľská inštitúcia sociálneho zabezpečenia.

Z administratívneho spisu žalovanej nevyplýva existencia právoplatného a vykonateľného rozhodnutia ZUS o legislatíve uplatniteľnej pre žalobkyňu. Napriek tejto skutočnosti však Sociálna poisťovňa, pobočka Čadca rozhodla v prejednáwanej veci 18. septembra 2013 a toto rozhodnutie bolo žalovanou potvrdené 27. januára 2014.

Pokiaľ žalovaná poukazuje na čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia a na skutočnosť, že dohoda medzi ZUS a Sociálnou poisťovňou nemusí mať podľa vykonávacieho nariadenia písomnú formu, odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že v každom prípade musí byť existencia takejto dohody (aj keď nariadenie explicitne nevyžaduje písomnú formu) žalovanou preukázaná a určenie uplatniteľnej legislatívy nesmie byť arbitrárne a prispôbenie faktov alebo udalostí, ku ktorým dochádza v jednom členskom štáte, nemôže v žiadnom prípade viesť k tomu, aby sa iný členský štát stal príslušným alebo jeho právne predpisy uplatniteľnými (bod č. 11 preambuly vykonávacieho nariadenia).

Z administratívneho spisu žalovanej nevyplyva existencia dohody podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia. Zároveň odvolací súd poukazuje na povinnosť žalovanej v odôvodnení rozhodnutia podľa § 209 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení uviesť, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala. Žalovaná ani pobočka Sociálnej poisťovne, ktorá rozhodovala v prvom stupni pritom v odôvodnení rozhodnutia neuviedli, že by podkladom na vydanie rozhodnutia bola dohoda medzi ňou a poľskou inštitúciou ZUS.

Vzhľadom na uvedené argumenty odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 16Scud/18/2014-63 z 5. augusta 2015 je vo výroku vecne správny, preto ho potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p. aj keď čiastočne z iných dôvodov.

V ďalšom konaní žalovaná bude postupovať v naznačenom smere tak, aby odstránila vyššie uvedené pochybenia, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu. Žalovaná vyčká na určenie uplatniteľnej legislatívy, prípadne využije postup podľa čl. 16 ods. 3 a 4 vykonávacieho nariadenia v spojení s rozhodnutím A1. Žalovaná bude viesť spis riadnym spôsobom. Pod pojmom spisy žalovaného správneho orgánu podľa § 250d ods. 1 O. s. p. sa rozumie úplný, žurnalizovaný a originálny spisový materiál správneho orgánu v danej veci, vrátane originálu dokladov o doručení rozhodnutí (R 66/1998).

O náhrade trov prvostupňového, ako aj odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania za úkony, ktoré účelne vynaložili na uplatnenie práva.

Podľa § 250k ods. 1 veta prvá a tretia O. s. p. ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania a môže tiež rozhodnúť, že sa náhrada trov celkom alebo sčasti neprizná, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Odvolací súd považoval za vhodné využitie možnosti, ktorú mu poskytla tretia veta § 250k ods. 1 O.s.p., pričom za dôvody hodné osobitného zreteľa považoval najmä skutočnosť, že v prejednávanej veci ide o jedno z opakujúcich sa konaní (ďalšie napr. 9Sžso/142/2015, 9Sžso/225/2015, 9Sžso/228/2015, 9Sžso/164/2015, 9Sžso/4/2016), ktoré sú skutkovo veľmi obdobné s totožnou právnou otázkou, týkajúcou sa uplatnenia práv žalobcov v predchádzajúcom správnom konaní. Tomu zodpovedali aj jednotlivé podania úspešných žalobcov, čo do rozsahu aj ich obsahu vrátane ich vyjadrení. Na druhej strane pri svojom rozhodovaní o výške náhrady trov odvolacieho konania prihliadol aj na povinnosť právneho zástupcu riadne plniť procesné povinnosti žalobcu, a to najmä pri dodržiavaní lehôt a pokynov konajúcich súdov.

Po zvážení oboch uvedených hľadísk znížil Najvyšší súd Slovenskej republiky požadovanú náhradu trov konania a priznal žalobcovi náhradu trov konania vo výške 1/5 za úkony právnej služby.

Vzhľadom na uvedené súd potom priznal žalobkyni náhradu trov v prvostupňovom konaní a to:

- prevzatie a príprava zastúpenia (r. 2014).....26,8 eur (§ 11 ods. 4 v spojení s § 13a písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)

- režijný paušál.....	8,04 eur
- podanie žaloby 07.04. 2014.....	26,8 eur (§ 11 ods. 4 v spojení s § 13a písm. c) vyhlášky)
režijný paušál.....	8,04 eur
DPH 20%.....	13,94 eur
Spolu.....	83,62 eur

A náhradu trov konania v odvolacom konaní:

- vyjadrenie k odvolaniu.....	27,97 eur (§ 11 ods. 4 v spojení s § 13a písm. c) vyhlášky)
režijný paušál.....	8,39 eur
DPH 20%.....	7,27 eur
Spolu.....	43,63 eur

Súd teda úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov prvostupňového konania v celkovej sume 83,62 eur a trov odvolacieho konania v celkovej sume 43,63 eur.

Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.